

Azarias Sturtz Nicolaus Höpke

Dissertatio De Crimine Laesae Maiestatis

Rostochii: Saxo, 1624

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730922472>

Druck Freier Zugang

Maximilian beiderg.

Sturtz - Köpke. / Not.
jun. 1624.

DISSERTATIO
DE
CRIMINE LÆ-
SAE MAJESTATIS,

79

24

QUAM

Deo feliciter annuente,

PRÆSIDE

Nobilissimo, consultissimo, & excellentissimo

VIRO

DN. AZARIA STURTZIO Jcro, & in ce-
leberrima Academia Rostochienſi Professore pu-
blico, Præceptore & fautore suo summo-
perè ſuſpiciendo

Publicè exhibet

NICOLAUS Höpfe / Stadenſis.

Habebitur in auditorio majori, horis ſolitis.

Ad diem 3 ^{Januarj} Decemb.)

✠ O ✠

ROSTOCHII

Typis MAURITII SAXONIS.

Anno M. DC. XXIII.

1624

CRIMINELLE
SACHMAJESTÄTIS

DE
CRIMINE LAESAE
MAIESTATIS.

THESIS I.

Quemadmodum jus nostrum ea potius, quæ frequenter & facile, quam quæ perraro accidunt, spectat, *l. 5. ff. de ll.* ita etiam ingenia nostra non ea potius, quæ vetustissimis consuetudinibus defuere, sed quæ nostrum dicitur seculum observare, maximè esse necessarium, autumo. Cum autem in hoc miserando Imperij Romani statu, ubi rerum universitas bello ferè est concremata, nihil apud quosvis auditur frequentius, nihil omnium palato est jucundius, & hominum societate convenientius, quàm discurrere, judicare, cuinam verè in hoc belli negotio maximum injuriæ sit infictum vulnus. Hac arreptâ occasione, non ab hoc tempore & studio nostro alienum esse duxi, nobilissimam illam, satisq; pro dolor, jam practicabilem materiam de crimine læsæ maiestatis examinare, ad ventilandumq; omnium oculis publicitùs exponere.

2. Quanquam variò lex Maiestatis apud varios auctores legatur nomine, ita ut Cicero Corneliàm illam appellitet *in Pison.* Iulij Iulij nomine illam profiteantur *ff. lib. 48. C. lib. 9.* disceptant tamen, quis certissimus hac de lege extiterit auctor. Promulgatam à Julio Cæsare eam esse scripsit *Odosfredus in rubr. C. ad leg. jul. majest.* Sed quoniam in probandi autoritate deficit, vix ei fides adhiberi potest, præsertim cum legem juliam de Adulteriis non ipsum Julium Cæsarem, sed Augustum tulisse, testetur *l. 1. ff. ad leg. jul. de adul.* Glossa autem in verbo Augusti *in d. l.* Julium Cæsarem primum legem Maiestatis induxisse, sed morte præventum, perficere non valuisse, perhibet: quapropter Cajus, Julii avunculus, publicari eam curavit.

nomenq; non à semetipso, sed à Julio Cæsare legi imponere maluit. Accedit etiam huic opinioni sententia Gigantis, duas inducens causas, quare Majestatis legem Juliam appellatione denotare voluit veneranda Istorum antiquitas: & quidem primò, quod Julius Cæsar eam tulerit, eaq; , cum ipse crimen læsæ Majestatis contra patriam commisisset, unde etiam primùm imperatoriæ est affectus Majestatis insignia, præcavere voluisse, ne aliquis, metu pœnæ, hujusmodi nefandum facinus, quod sacrilegio est proximum, l. i. ff. ad leg. lul. Majest. vicissim contra se tentare auderet. Deinde, quod lex hæc, postquam occubuit Julius Cæsar, promulgata à Cajo, & Juliam nominari voluisse, in honorem Julii Cæsaris, utpote, qui primus fuit Imperator, contra quem hoc crimen est commissum. *Gigas in tract. de crim. læs. majest. sub rubr. de orig. leg. crim. læs. majest. n. 5. & 6.* Nos hanc legem Juliam majestatis ab Augusto Octaviano, qui primus Romanæ Monarchiæ fuit Imperator, latam esse dicimus, qui Iulius etiam dictus est, utpotè à Julio Cæsare adoptatus: l. i. ff. ad L. lul. de adul. Dio lib. 48. Patercul lib. 2. A. Augustin lib. 3. emend. 8.

3. Dicta autem est Majestas, quasi major status, vel major potestas. *Oldrad. conf. 43. col. 2. vers. 6. Alber. in l. qui quis. colum. 6 q. 1. C. ad leg. jul. maj. Luc. de Pen. in l. ult. C. de delat. lib. 10. Sicul. conf. 21. n. 3. idem conf. 70. n. 58. in fin. volum. 4. Wesenb. consil. 44. n. 9.* Quare necesse est, quod major status & potestas, quando hoc crimen committitur, lædatur. *Decian. tract. crim. lib. 7. c. 1. n. 3.*

4. Quoniam crimen læsæ Majestatis in divinam & humanam dispescitur, c. duo sunt. 96. dist. auth. Gazaros. C. de heret. Bald. conf. 59. in princ. vol. 1. Nellus in tract. bann. part. 1. q. 6. Decian. d. i. lib. 7. c. 1. n. 2. Gig. d. tract. rubr. quotuplex sit majest. n. 1. de humana nostra erit disputatio: cujus duæ sunt species, perduellio, & simplex læsæ majestatis crimen; licet duo hæc nomina sapius confundantur & promiscuè quandoq; usurpentur. l. fin. ff. ad L. lul. majest. in pœna tamen infligenda illorum distinctio attendenda, prout etiam perduellionis crimen vel proprium, vel quasi appellari potest.

5. Cū populus Romanus, cujus autoritas jam est extincta, omne suū imperiū & potestatem in principē transtulit; l. i. ff. de const. princip. l. i. ff. de off. præf. præ. unde etiā principalis dicitur majestas, l. penult. ff. de hered. inst. l. famosi. §. 3. ff. ad leg. jul. majest. imperatoria majestas, proæm. inst.

Inst. in princ. Novell. 23. c. 2. in princ. non minus verè quàm rectè, si quis subditus contra principem vel imperatorem aliquid molitur, principaliter contra illū crimen læsæ majestatis commississe dicitur.

6. Si quis verò non subditus imperii molitur aliquid contra imperatorem, majestatis læsæ crimen an committat, controversum est, sed per textum *Clement. pastoral. de re judicat. & ibi Dd.* deciditur, quòd non sit majestatis reus. Cui enim fide & jurisdictione non est obstrictus, nec cujus majestatem, ut majestatem sibi imperantem, agnoscit, hujus majestatem non lædisse dicitur, quoniam nec ipsa majestas in lædenti non subditi bona aut corpora imperium habet. *Gig. in tract. de crim. læs. majest. sub. rubric. qualiter & à quib. q. 68. Arnis. de regal. c. 6. n. 12.* Ideoq; Maria, regina Scotiae, quasi in exilium pulsa, licet cum Duce Nortfolciae aliisq; in Anglia amicitiae fœdus contra Elisabetham Angliæ reginam contraxisset, tanquam Rea læsæ majestatis minimè condemnari legitime potuit. Cum etiam par in parem non habeat imperium, pessimè agunt reges & principes, qui bello captos reges & principes capitis supplicio afficiunt, qualiter Phocas Mauritium Imperatorem, Carolus Andeguenfis Cunradinum Friderici II Imperatoris nepotem, & Fridericum ducem Austriæ securi percusserunt. *Christoph. Sturtz de imper. Germanor. cap. 54. n. 9.* Subditus autem de jure naturali tenetur ad obedientiam principi suo. *Paul. ad Rom. 13.* imò si adversus imperatorem majestatem aliquid machinatus fuerit, ruinam patriæ intendisse præsumitur; Ex morte enim & læsione principis totus status patriæ concutitur. *Deci. cons. 410. n. 29. in 3. volum. in casu vero. l. utrum. ad l. pomp. de parricid.* quod non sic in non subdito, qui nec jure naturæ alteri magistratui obedit, nec eam majestatem revereri tenetur, cui subditus non est. *Bart. in Extrav. in verb. rebellando. vers. quid si aliquis homo. Bald. cons. 139. vol. 1. idem in l. nihil C. de manum. vindict. & in l. si omnes §. si verò. C. de Episc. & Cleric. & in l. data opera. C. qui accus. non poss. Grammat. vot. 1. n. 31. Imol. in Clement. pastoral. n. 23. Marfil. in l. de minore. in princ. ff. de quast. Boer. de sedic. §. præsuppono. n. 2.* nec, si quid contra eam molitur, patriæ suæ interitum minatur, cum Imperatoria majestas non in universum ad omnes homines extendatur, sed ad illos tantum, in quos plenam excercet jurisdictionem.

entm, cū sit caput certæ reipublicæ; in ceteros, non nisi conditionale habet imperium, & ex accidenti. *Arnū. d. l. n. eod.*

7. Sequitur ergo ex præcedentibus, quod vassallus, quatenus vassallus tantum est, non ligius, nec aliâ ratione Imperio subiectus, quā in quod aliquod feudum ab Imperatore recognoscat, si aliquid contra illum machinetur, crimen læsæ maiestatis committere non dicatur. *Gīg. d. tract. sub. rubr. qualif. & quib. mod. q. 4. & q. 68 Decian. in tract. criminal. lib. 7. c. 8. n. 7, Arn. d. l.* Vide casum specialem in *d. clement. past.* ubi pontifex negat, Robertum potuisse crimen maiestatis committere, quia eo modo ipsi non subfuit, quippe domicilium suum non in Imperio habens, nec originem inde trahens. Feudum enim non dat Imperium domino feudi in feudatarium, nec Imperium ipsi concedit, licet feudatarius per contractum domino feudi obligetur. *Innocent. in c. postulasti. de foro competent.* nec subditus ejus dicitur, tamen juxta leges, ratione feudi, forum sortiatur coram feudi domino. *Cap. transmissa. cap. verum. de foro compet.*

8. Quamvis autem verū perduellionis crimē ex læsione propriæ Imperatoris maiestatis personæ dependeat, attamē & quasi perduellionis crimē committit, qui in consiliariorū & senatorū Imperatoris necem aliquid molitur: nam eos pars corporis sui dixerunt Areadius & Honorius, in *l. quisquis. C. ad leg. jul. majest. vid. text. in c. felicis. de pen. in 6. Luc. de penn. in l. nihil. C. de pala. sac. larg. lib. 12. text. in c. si quis. 6. q. 1. & ibid. Prepos.* Et Baldus, consiliarios principi suo inhaerere, sicut stellæ in firmamento cæli, scripsit in *l. cū multa. C. de bon. quæ lib. imò vocantur fulgere, quasi splendor firmamenti, arg. text. in c. super specula. de magistr. & dicuntur solis radii, c. multi. de pen. dist. 2. Boer. in tract. de auth. mag. consil. n. 229.*

9. Incidit hîc dubium, an, occidens ex privato odio & inimicitia consiliarium principis, hoc crimen incurrat; & videmus hîc duos illos reliquorum omnium Ictorum dissentire antesignanos, Bartolum nimirum, in *l. hostes. ff. de capt. & postl. revers.* & Baldum, in *c. 1. de offic. deleg.* omnesq; recentiores magni nominis iurium interpretes, in diversas abire partes. Nos indistincte quasi perduellionis crimen committi dicimus, sive respectu Imperatoris, sive privato in ipsum consiliarium odio delinquatur, idq; propter generalitatem *d. l. quisquis* ejusq; rationem, quod utroq; casu princeps eorum

ope-

opera priveretur. *d. c. felicit de pœn. in 6. Decian. lib. 7. c. 5. n. 3. & seq. Dambaud. in prax. crimin. cap. 64. n. 7. Clar. S. læsa majestatis n. 5. ubi refert ita judicatum de cæde clarissimi Icti Andreæ de Jernia, qui Johannæ reginæ Neapolitanæ à consiliis fuit.*

10. Nec *l. quiquis C. ad l. jul. majest.* solummodò illos consiliarios considerat, qui consiliis & consistorio ejus continuè intersunt, sed etiam qui extra aulam constituti alibi versantur & domicilium habent, *Vestale von Hausauß*, qui tamen re ita exigente consiliis & consistorio principis vocati interesse solent. *d. l. 5.* Aliud est quod refert *Salyc. in d. l. quiquis in princ. n. 6. q. 3.* quòd si princeps mittat aliquem consiliarium ad regendum civitatem quandam, & quis contra eum aliquid deliquerit, etiam cum factione, non incurrat pœnas in *d. l. quiquis* in offendentes consiliarios, sed incurrat tantum pœnas offendentis magistratum, licet tunc etiam teneret nomen consiliarii. Hunc sequitur *Boss. in tract. de crim. læs. majest. n. 9. Vallæ. consil. l. n. 24. in 3. Decian. tract. criminal. lib. 7. c. 5. n. 7.* Sed contrarium apparet ex *l. 1. D. ad L. lul. majest.*

11. Qui Imperatoris vicarium offenderit, non dubitamus teneri pœnâ. *quiquis.* perinde enim est, ac si contra ipsum Imperatorem quid attentaverit, *Bart. in Extrav. qui sunt rebelles in vers. rebellando. n. 4. Card. Zab. in c. pastoralis. in princ. colum. 3. de re judic. Caman. consil. 53.* Hanc tamen observat Bartolus restrictionem, quando quis offenderit vicarium, ut vicarium, secus, si uti privatum inimicum, vel aliam personam illum læderet, *Bart. d. l.* non in contemptu ipsius Imperatoris, potestatem scilicet, authoritatem, ac jurisdictionem ipsi denegando. *Gig. sub. rubr. qualiter & à quibus q. 6. ubi allegat consil. 270. Anchor. vide thes. 9.*

12. An idem dicendum sit de iis, qui Legatos, quos vulgus ambasciatores vocat, offenderit, Icti non satis conveniunt. Baldus, multiq; cum illo, quibus nullum hic limitationis beneficium subolet, strictè, omnimodò illum læsæ majestatis scelus committere, assentunt: legatus enim repræsentat personam principis, ideoq; illum offendens, censetur principem ipsum offendere. *Bald & Felin. in c. l. de offic. deleg. Boss. in tit. de crim. læs. majest. n. 36.* Contraria etiam opinio multorum autoritate approbatur, adducentes eandem limitationem de privato odio in Ambasciatore, quâ in vicario usi sunt.

sunt. Verum priori nos additi sententiæ, eorum opinionem sequimur, considerantes, quod legati publicam habeant securitatem à jure gentium, *l. final. ff. de legationib. l. sanctum. ff. de rer. div. & ideo, qui securitatem publicam violant, criminis læsæ majestatis rei sunt, l. 2. ff. ad l. jul. majest. vid. Gig. d. tract. sub. tit. qualiter & à quibus. q. 16. imò legati dicuntur sancti, dd. ll. de legat. & rer. div. quare jure divino, gentium, ac civili violare legatos, nefas est, c. jus gentium. dist. 1. unde jus legatorum cum hominum præsidio munitum, tum jure divino esse vallatum, inquit Tull. de Arusp. Quam sanctè apud veteres hoc jus legatorum fuerit observatum, vide apud Liv. lib. 2. Et Valerius Maxim. lib. 6. c. 6. refert, Scipionem Africanum, cum navem, multis illustribus Carthaginensibus refertam, cepisset, & se legatos ad eum missos esse dixerant, tamen manifestum erat, illos, vitandi periculi præsentis gratiâ, falsum legationis nomen usurpasse, inviolatos omnes dimisisse. Sic Romani legatos Tarquinij cum civibus quibusdam contra Reip. libertatem conjurantes, incolumes dimiserunt. Liv. lib. 2. Kirchner. De legat. lib. 2. c. 1. n. 139. & seqq. jus autem legatorum violandorum non solum in eo consistit, ne occidantur, sed etiam ne injuriâ afficiantur, Bart. in l. consensisse. §. legatus. ff. de jud. & ab omni fraude sint immunes, scilicet, ne ii, ad quos mittuntur, curent, ut vino nimio inebrientur, & sic ab his ebriis, more Bonosi Imperatoris, omnia arcana expiscari permittant: multaq; alia fraudum genera excogitent. Decian. d. l. n. 11.*

13. Sed, nec qui Imperatoris confœderatos offendit, crimen majestatis præterit: offendens enim confœderatum, sive sub alterius principis protectione receptum, ipsum principem læsisse ait l. 1. ff. ad l. jul. majest. Bart. in extravag. qui sunt rebelles. in verb. rebellando. n. 8.

14. Quod adeò verum est, ut etiam principem infidelem, sub tuta Imperatoris fide, & tutela quiescentem, inquietare, nemini, absq; læsæ majestatis macula concedatur, quia Imperatorem offendit, qui confœderatum defendere tenetur. Quod verò tantum obtinet, si confœderatio ex justa & legitima est facta causa, si verò non fuerit justa confœderationis causa, secus: juxta declarationem Decian. in tract. crim. lib. 7. c. 5. n. 19. Afflict. in tit. de pac. juram. firman. §. conventicula. n. 32. vers. an a. Christianus Marquard. in tract. de judæ. pars. 1. c. 6. Confœderatus tamen populus in confœderatum hoc crimen
non

non committit, quia confœderatio subjectionem non inducit. *l. non dubito §. liber. De captiv. & postlim. revers. clem. pastoralis. §. deniq; juncto §. rursus. de sent. & re judic. nisi alia adjecta sit conditio observandæ majestatis.*

15. Sed notandum, omnia, quæ hîc de Imperatore, ejusq; collateralibus, officiariis, & confœderatis, per dicta adnotavi, unicuiq; reipub. Monarchicæ, Aristocraticæ, & Democraticæ, superiorem non recognoscenti, competere, cum eidem eadem sit majestas, eadem dignitas, eandemq; delictorum habeat animadvertendi potestatem in suo territorio, quàm Romanus Imperator in Imperio Romano, *Ang. in l. 5. ff. ad l. jul. majest. Paul. de Loaza & Joan. Imol. in Clement. pastoral. de re judic. Socin. cons. 57. nu. 4. in 4. volum. Salic. in l. quisquis. C. ad l. jul. majest. Ang. Aret. in §. publica. Inst. de publ. jud. Barr. in l. infamem. de publ. jud. Et idè hujusmodi magistratuum subditi, eos, eorumq; magistratum offendentes, in crimen læsæ majestatis incurunt, quemadmodum dictum est de Imperatore, & ejus statu. *Barr. in l. lex 12. tabul. ff. ad l. jul. majest. gloss. & ibid. Salic. in l. fallaciter. C. de abol. idem in l. 2. C. de fals. monet.**

16. Nec contra Pontificem Romanum, quin crimen hoc committatur, dubitandum est, ille enim neq; alterius Imperio regitur, neq; superioris respectu tenetur, utpote qui proprium sibi imperium, non sine notabili Germanorum jactura, summamq; in eo, crescentibus pededentim viribus, potestatem sibi ipsi conscivit, eamq; à proceribus imperii, sartam tectam hucusq; conservavit, imò cumulavit. Quapropter etiam omnes ferè, paucis exceptis recentioribus, jurium interpretes, in favorem non contradictoriæ, ut putarunt, religionis, & Papalis majestatis gratiam, omnes leges, de crimine læsæ majestatis Imperatoris, ejusq; officialium loquentes, ad Papam, & ejus officiales applicare non dubitarunt, imò, Papalem majestatem Imperatoris multis modis præponere non erubuerunt. *Barr. in extrav. qui sunt rebelles. in verb. rebellando. n. 6. vers. sed quid si aliquis. Præpos. Alexand. in c. in primis. §. de persona. n. 20. 2. q. 1. Boer. in tract. de sedis. q. 6. n. 17. Gig. sub. rub. quotuplex sit majestas. n. 3. & seqq. rub. qualiter & à quibus q. 1. per tot. idem lib. 3. rub. de rebell. q. 1. n. 2. Corrad. in Pract. rub. de læs. majest. n. 2. in 38. casu. Clar. in Pract. §. læs. majest. n. 2. vers. committitur autem. Decian. d. tract. lib. 7. c. 4. n. 4. & 1. 32. n. 2.*

B

17. Nos

77. Nos vero Pontifici Romano primam supremæ majestatis
 prerogativam non concedimus, quin Imperatoria majestas omni-
 um maxima dicatur, quam omnes reliqui reges, principes, & Respub:
 ipse quoq; Turcarum Imperator agnoscunt. Nam in Turcica aula
 ante omnes reges, principesq; alios Imperatoris legatū præcedenti-
 am habere, testatur *Thom. Lansin disc. de leg. regia. rh. 49 Harpr. §. 3. n. 29.*
Inst. de publ. jud. Becht. de salv. conduct. rh. 149 cum seqq. Reinctinel d. l.
claf. 2. c. 6. n. 12. 13. 14. 15. 16. cum seqq. Arum. volum. 2. de jur. publ. disc. 7.
rh. 4. Ipsum infensissimum Imperij Romani, totiusq; Christiani or-
 bis hostem, Turcarum Sultanum testem penè provocare ausim, qui
 Imperatorem nostrum præcipuum agnoscit Christiani orbis caput,
 & usitato stylo, tali affatur titulo; *Auß den Potentaten Jesu der*
Vornembster vnd zwischen dem geschlechte Jesu Erwelter vornemb-
ster Herr aller Christlichen Völkern/ ein Vorförger vnd administrator
der Gerechtigkeit/vnser Nachbahr vnd guter Freund Matthias. Huic
 si non credimus verborum declarationi, ipsis rebus & factis ostendit
 Mechemetes Bassa, qui Davidi Ungnadio, legato Casareo, qui Con-
 stantinopoli Sultano valedicturus ad Divanum, (locus est audientiæ
 publicæ) se contulerat, jubens assurgere Persam, licet Mahemetanum,
 qui citius adveniens primum locum occupasset, superiorem sedem
 assignavit. Huc facit & illud, quod legato Casareo concessum, ut
 sedendo solus, aliorum regum & principum legati stando mandata
 sua coram Turca exponere soleant. *Reinctinel de regim. secul. lib. 1.*
claf. 2. c. 6. n. 41. 43. 44. Quinimò nunquam Romanorum Imperato-
 res ulli jus superioritatis concessisse, testis est mihi Chrysostomus,
 qui de Imperatore Theodosio Magno, cujus statuas Antiocheni per
 tumultum dejecerant, loquens, læsus est, ait, qui non habet parem ul-
 lum super terram: summitas & caput omnium super terram homi-
 num. Testis est mihi Imperator ipse Carolus V. cujus laudes nulla
 unquam delebit oblivio, qui majestatis suæ non immemor, præroga-
 tivam nullam ulli concedens, verum Imperatoris Romani titulum
 sibi ascribit, his verbis: *Wie vns/ als Römischen Christlichen Kays-*
ser/ Oberstem Voge/ vnd Schirmherrn der heiligen Christlichen Kir-
chen/von ampts wegen/vnserm gewissen nach/ gebührt. R. A. de Anno.
1530. §. Auff solche. & seqq. Unde Poeta, Caroli V. Symbolum expri-
 mere satagens, non minus scitè scribit, quàm eleganter:

Vi

VIS ULTRA? aut ultra non est, quo progrediari,

Nil ultra est aquilas, imperiiq. decus.

Et Maximilianus II. non immerito titulum daß Oberhaupt im Römischen Reich sibi arrogat. R. A. Anno 1566. Huc refert, quod nullo modo Pontifici, sed soli Imperatori, jura aliquot, quæ vocantur regalia majora, vel majestatis, *Kaiserliche Hohheiten/ vnd Reservaten/* in signum supremæ eminentiæ competant: nec vacante sede Imperiali cura totius Imperii Pontifici Romano, sed comiti incumbit Palatino Rheni, & Electori Saxonix. *Buxr. ad aur. bull. th. 77. & mult. seqq. Besold. class. 1. diff. 3. th. 26.* His ita perspectis, optimo jure summam Pontifici majestatem denegantes, merito cum decreto illo, communi septemvirorum consensu, Anno Christi 1338. publicato, adversus Pontificem, Benedictum XII pronunciato, concludimus; Cæsarea majestas nullius tenetur Imperio, & neminem, nisi Deum, & eum superiorem agnoscat.

18. Hinc illorum cadit opinio, Imperatorem, lædendo Papam, majestatis criminis reum fieri, statuens, quia sublata causâ, tollitur effectus: quis enim superioritatem nullam recognoscentem, superiorem lædisse dixerit? imò læsæ majestatis crimen in ipso deficeret Imperatore, cum tamen principaliter contra illum committitur. l. 3. §. 1. l. 4. §. ult. l. 5. in princ. l. 6. l. 7. §. 3. ff. ad leg. jut. majest. recognoscendo enim superiorem, vicem privatorum obtineret, arg. l. eum qui vectigal. ff. de V. S. Sozin. conf. 275. colat. secund. in 2. quoniam non contra alium quempiam læsæ majestatis scelus committitur, quàm qui superiorem non recognoscit; dicitur enim crimen læsæ majestatis, quasi læsio majoris potestatis, ut notant omnes in c. Felicis. de pæn. in 6. & in Clement. 1. eod. tit. & in c. pastoralis. de sentent. & re jud.

19. Sed quia Pontifex Romanus tantum in suo valet regimine, quantum Imperator in Imperio, Cardinales ejus offendens incidit in crimen læsæ majestatis. *Perr. de Anch. in c. felicis. col. 2. vers. quartò nota. Afflict. c. 1. vers. & bona committentium. col. 8. circ. fin. in tit. quæ sint regal. in usib. feud. Præpos. in c. in primis. in §. de persona. col. 7. n. 20. vers. qui autem sunt q. 1.* Cardinales enim dicuntur pars corporis Papæ, ejusq; collaterales, qui consiliis, & consistorio ejus interfunt, *Rosel. in tract. de concil. §. sed ex n. 45. Velladiego in tract. de Cardin. lega n. 11. Barbar. in tract. de quæst. card. in 1. part. n. 35. Gig. in tract. de pensio. q. 59. n. 12. & 13. Bosan. tit.*

de crimin. l. s. majest. in 6. in princ. Clar. in pract. §. l. s. majest. n. 4. Gomez de delict. c. 2. rubr. de crim. l. s. majest. n. 6. in fin. Viv. opin. 88. n. 1. Decian. tract. criminal. lib. 7. c. 5. n. 8.

20. Hic ea, quæ de Imperatore, ejusq; officialibus vel confœderatis dicta sunt, de Papæ officialibus, ejusq; confœderatis dictum putata: *Anch. conf. 277. in 2. colum. Gig. in tract. de crim. l. s. majest. rubr. qualiter & à quibus. q. 6. n. 5. & seqq.*

21. Occidens tyrannum, vel hostiliter aliquid contra illum moliendo tentans, non committit crimen læsæ majestatis, *Card. Zabarell. in clement. 2. q. 8. de re judic. Imol. in clement. pastoral. n. 25. in fin. ibid. Zabarell. in princ. n. 6. de re jud. Alexand. in c. in primis. §. de persona. n. 25. 2. q. 1. Gramm. dec. 6. n. 18. vers. præterquam contra. Decian. lib. 7. c. 4. n. 3. in fin. & c. 5. n. 21. Gig. de crim. l. s. majest. rub. qualiter & à quibus. q. 65. n. 1. & seqq. Alex. conf. 13. n. 2. Marsil. in tract. de bann. in verb. læsæ majestatis. n. 20. Sive is sit tyrannus exercitio, qui quidem jure ad imperium pervenit, sed leges ejus fundamentales subvertit, omniaq; pro libidine sua in perniciem civium agit: Sive tyrannus titulo, qui injustâ vi libertatem publicam invasit, nec statuum reipub. consensum obtinuit: sive sit tyrannus titulo & exercitio, quem vel maximè tyrannum appello. *Antimach. in præf. com. 3. de polit. Althus. polit. c. 14. Non tamen exinde famosa quæstio, an tyrannus impunè occidi possit, decidi poterit; sed dico, tyrannum exercitio à privato nullatenus esse occidendum, 2. Samuel 1. vers. 14. & cap. 4. vers. 11. & seqq. sed eidem, si planè incorrigibilis existat, à reipub. statibus Imperium adimi, & debitæ pœnæ imponi possunt. Qui verò vi, nulloq; jure Remp. tyrannide occupat, à quovis impunè occidi poterit, modò publicam respiciat utilitatem, non privatam offensionem & commodum. Bart. in tract. de Guelf. & Gibell. n. 9. Gigas rub. qualiter & à quibus. q. 65. n. 4. Vide D. Azarviam Sturs in prælud. rer. politic. diss. 3. th. 3. lit. d.**

22. Dubitandum porro non est, quin alios reges & principes, superiorem non recognoscentes offendens, crimen læsæ majestatis committat, *Bart. in l. lex 12. tabul. ff. ad leg. jul. majest. Glossa, ibidemq; Salic. in l. fallaciter C. de abolit. Castrens. in l. 3 C. de Episcop. audient. Salic. in l. 2. C. de fals. monet. Guid. Papa. n. 344. Boer. in tract. de sedit. in 6. præsupp. Quales sunt hodiè reges Sueciæ, Britannia, Gallia, Hispania, Dania, Polonia, Turcarum Imperator, magnus Muscovia Dux, &c. nam maje-*

majestatem illos habere nemo inficiabitur, *Feder. in tit. de pac. tenend. in usib. feud. ibidem Afflict. in 2. notab. Alber. in l. quisquis. n. 10. C. ad leg. jul. majest. Præpos. Alexand. in c. in primis. §. de persona. n. 22. q. 1. & in suis ter-
ris, in quibus superiorem non recognoscunt, Imperatoris authorita-
tem obtinent. c. per venerabilem, qui sunt filii legitimi; & ibi Dd. Pa-
norm. in c. cum te. de re jud. Bart. in l. infamem. ff. de publ. judic.*

23. Cum Vicarius per omnia repræsentet personam domini,
crimen quoq; læsæ majestatis in Imperii Vicarios, Palatinum Rheni,
& Ducem Saxoniz committitur. *Aurea bulla Carol. IV. tit. 5. Quin
etiam in Electoribus Imperii Romani septemviris idem statuimus,
cùm sint columnæ & bæles fundamentales Imperii, & pars corporis
Imperatoris. l. 5. C. ad leg. jul. majest. d. Aurea bulla. d. tit. in princ. & tit. 24.*

24. Si quis autem Elector, vel status Imperii, imperatoriam ma-
jestatem læserit, contra læsæ majestatis privilegium peccat: Impera-
torem enim, ut superiorem recognoscit, cujus etiam respectu privati
vices obtinet, siquidem Imperator omnibus & singulis ex plenitudi-
ne potestatis imperat, *R. A. Ordnung des Landfriedens auffgerichte
Anno 1521. in princ. ibi: Entbieten allen vnd jeglichen. & in discrimi-
natim omnes & singulos fideles & subditos suos vocat Carolus V. d.
loc. in princ. ibi: Unseren vnd des Heiligen Reichs Vnterthanen
vnd gerewen.*

25. Committit verò status Imperii læsæ majestatis crimen, quan-
do bellum in Imperio sine Cæsaris licentia movet. *per l. 3. ibi: qui in-
jussu principis bellum gesserit. ff. ad leg. jul. majest. R. A. de Anno 1555. §.
mo sich aber. & seqq. Cammergerichs Ordnung. part. 2. c. 25. in princ.
ibi: Daß sich in einiger vnserer Churfürsten/c. Guil. 1. de pac. publ. c. 4.
n. 9. Obrecht. disp. de bello. tb. 173. secus, si Cæsaris indulgentia hoc con-
cesserit, R. A. d. const. Camer. d. c. his verb: vnd so fern sie sich auff die
Käyserliche Mayestet/oder vns ansagen / vnd desselben einen guten
schein vnd vhrkund haben würden / soll man sie gehorsamlich possiren
lassen. Solius enim unius Imperatoris est, bella indicere, cui belli pa-
cisq; arbitrium est relictum: l. 3. ff. ad leg. jul. majest. l. 17. C. de re milit. l.
unica. C. ut armorum usus. l. 3. C. de agent. in reb. Vult. 1. de feud. c. 5. n. 6.
Licet hodiè ex novis Imperii constitutionibus, salutem patriæ unicè
concernentibus, ex pacto & cōventione potestaté hanc cū Electori-
bus communicaverit, ut hodiè nō, nisi illorū suffragiis bella indican-*

tur Heig. part. 1. q. 12. n. 29. Quod adeo verum est, ut etiam, si peregrina quædam gentium colluvies ditiones Imperii devastet, Imperator verò eandem reprimere cesset, integrum esset electoribus, habere deletum, & hostes è finibus Imperii repellere.

26. Si quis autem ipsi Imperatori bellum indicit, non dubium est, quin majestatem ipsius lædat: hac tamen adhibitâ distinctione, si nimirum ex mera arrogancia fines suos per Imperatoris jurisdictionis depravationem, cum Imperii permutatione velit amplificare: non item, si summâ adductus necessitate, summaq; impulsus injuria, ex ipsius regnis hæreditariis, damnum sibi ipsi resarcire festinet.

27. Si quis hostibus, cum quibus Imperator bellum gerit, fert suppetias, sive milites transmittendo, vel pecuniam mutuando, vel quoquo modo hoc fieri potest, majestatis læsæ se reum facit. *Bart. in l. cuiusq; dolo. ff. ad leg. jul. majest. afflict. c. a. §. & bona committentium n. 66. in tit. quæ sint regalia. in usib. feud.* Idem enim est, ac si ipsum Imperatorem armis invaderet, eiq; ruinam minaretur.

28. Cum etiam respub. superiorem non recognoscens, hodiè æquiparetur Romanis, *Angel. in tract. de malef. in vers. quæro aliquis congregat. adducens nor. per Barrol. in l. hostes. ff. de captiv. & postlimin. revers. & in l. lex 12. tabul. ff. ad leg. jul. majest. corum est, qui contra eam, ejusve loca, vel facto vel consilio populum concitat, & gentium facit congregationem; quod prædicto teneatur crimine; idem enim olim erat apud Romanos. *Bart. in l. 2. ff. ad l. jul. majest. afflict. c. a. §. & bona committentium n. 55. in tit. quæ sunt regalia. in usib. feud.**

29. An verò contra Venetos crimen hoc committere quis possit, quæstio est: sed quoniam hodiè extenditur privilegium reipub. Romanæ ad cæteras ejusmodi respub. aliarum civitatum, *Joan. de Plat. & Luc. de penn. in l. rempub. C. de jur. reipub. lib. 11. Boer. in tract. de custod. slav. n. 33. reipub. Venetorum hoc non denegamus privilegium, utpote, quæ propter singularem ejus religionem, legumq; & justitiæ observantiam à Caroli Magni & Nicephori Imperatorum ævo, in præsentem usq; duravit diem, nec unquam alterius, sed sui ipsius semper regimini fuit subjecta; Unde contra Venetiarum rempub. læsæ majestatis crimen committi posse, nonnulli concludunt.*

30. Quid autem de Patriæ suæ proditore, seu oppugnatore dicendum, ipsa ferè natura dicitat, cum nihil sit tam detestabile, quam patriæ

patriæ suæ cladem inferre, cui etiam à natura ipsa poena mortis infligitur, *Marfil. in tract. de bann. in verb. mihi patria. n. 6. & seqq. in verb. læsæ majestatis.* & naturalis ratio in hoc delicti genere omnem personarum observantiam judicantibus adimit; quod testantur Veneti, qui Anno 1354. ducem creatum pro conjuratione facta, ad occupandam patriam, cum nonnullis plebeis securi percuti mandarunt. Ut verò certi quid de hac thesi statuamus, ex duplici patriæ consideratione, hæc nostra est sententia: Aut patriam armis oppugnat vel prodat, quæ est communis patria, ut Roma, vel nullius regimini subjecta, & sic majestatis læsæ committit crimen, *Afflict. in tit. quæ sunt regalia. in verb. & bona committentium. n. 56.* aut prodat patriam, quæ alterius tenetur imperio, & sic improprie committit læsæ majestatis crimen, propriè autem committit crimen seditionis, cujus pœna est capitis, *per text. in l. 1. C. de sedit.*

31. Qui imperatoris concedit castra, vel arcem, quam tenuit, ad hostem transfert, tenetur pœnâ *l. quisquis. C. ad leg. jul. majest.* nam his ipsis fidem datam violat, quam servare, nihil est homini convenientius, *l. 1. in princ. ff. de const. pœn. l. 1. §. merito. ff. de pos. etiam si hosti data sit. l. conventionum. ff. de pac. Bart. in l. 1. ff. ad leg. jul. majest.* quia fidem frangens jus gentium lædit, & vinculum, quo humana societas continetur, dirumpit: Quocirca horum gravior est pœna, & à quolibet possunt accusari, licet ab aliorum accusatione regulariter removeatur, *§. si verò contra imperium. in auth. ut lic. ma. & an. ideoq; mulier potest accusare, l. in quæst. ff. ad leg. jul. majest. l. 1. §. & cum placuisset. ff. de Orig. jur. nec gaudent immunitate Ecclesiasticâ, si ad illam confugiant. Dd. in c. 1. de homicid. Carrer in pract. criminal. in princ. n. 98. in fin.*

32. Sed si quis ad Ecclesiam confugit, non absq; læsæ majestatis crimine potest extrahi, *l. 2. C. de his qui ad Eccles. conf.* singularem enim jura Ecclesiis concesserunt immunitatem, ne turbentur ministeria divina, preces & vota, quæ cum pace & quiete competit celebrari. *l. denunciamus. C. de his qui ad Eccles. conf.* Non tamen indistinctè omnes gaudent Ecclesiarum immunitate, sed levioribus tantum delictis hoc est concessum privilegium, ut omnes notant legistæ *in tit. C. Qui ad Eccles. Conf. & Canonist. in c. inter alia. de Immunit. Eccles.* Atrox committentes delictum, secundum novellas constitutiones licet extrahere, & supplicium eis inferre, *Novell. 17. c. 7. in princ. Ang. in tract. de malef.*

males. super verb. famapublica. vers. 4. Landrecht. lib. 2. art. 10. nec talia delinquentibus parcere competit, §. neq. à homicidiis, junct. gloss. in verb. neq. custodes. d. Novell. d. c. quia per hujusmodi malefactores turbantur publica gaudia, & lætitia communis, l. 3. C. de Episcop. audient. & Deus non vult domum suam receptaculum esse latronum, Iohan. 2. & latibulum eorum, quos jam olim æternâ lege præcepit puniri.

33. Si ex universitatis, vel Imperii principum quorundam adversus Imperatorem conspiratione vel ordinatione fiat rebellio, committitur crimen læsæ majestatis. *Brun. conf. 28. plerumq. enim conspiratio inde existit, quando quis à superioris subjectione se subtrahit, juraq. ejus extinguere præsumit, Brun. d. conf. Bart. in Extrav. qui sint rebelles. in vers. rebellando. Bald. in l. amissione. §. qui desiciunt, ubi gloss. ff. de Cap. dimin. & hoc fit in detrimentum dignitatis superioris. Imol. n. 48. c. conjugationum. Card. in Clement. Pastoral in 7. not. de re judic. alleg. text. in c. petitio. de jurejurand.*

34. Si verò civitas, vel provincia quædam Imperii, in confusio, vel primo hostium jacens incursu, quam à tyrannide grassantium, propter loci distantiam, tueri non sufficeret potestas Cæsarea, imminente necessitate, subjiciat se alterius domini tutelæ, non committit crimen læsæ majestatis: *Andr. de Isern. in c. imperialem. §. præterea. de prob. feud. alie. vel si Imperator eam defendere negligat, alium sibi protectorem quærere, juris naturæ est. Socin. conf. 37. Galiaul. in l. 1. §. si quis ita n. 7. ff. de V. O. nam quoquo modo se defendere, etiam cum brutis commune habemus, & sanguinem suum redimere, suus cuiq. modulus est optimus.*

35. Adulterinam cudens monetam, Imperatoris lædit majestatem, ut expressè habet l. 2. C. de fals. monet. ibid. *Bald. & Salyc. Capoll. conf. 17. vol. 4. Gig. sub tit. qualiter & à quibus. q. 62. Gramm. conf. 6 n. 7 Sicul. consil. 70. column 13. vers. si ita videantur. vol. 4. Angel. de males. vers. præsentente Cajo & appellante: quia ad hunc solū principaliter spectat cudere monetâ, & est de regalibus, quæ soli principi sunt reservata. c. 1. verb. monetæ. qui sint regalia in usib. feud. ideo existimationis ipsius, & famæ interest, ne moneta adulteretur. Tripliciter autem monetarum quis existit adulter, *Peintlich Halsgerichts Ordnung. Carol. V. c. III. primò, qui fraudulenter nummos alterius notat imagine; deinde, qui monetam cudit ex insufficienti materia; postea, si quis falsum adhibet**

bet pondus, quod etiam refero numerorum amputatores. Et hujusmodi falsificatores, summo à omni dilatione, flammarum exultionibus mancipari iussit Constantinus *in d. l. 2. C. de fals. monet.* quem secutus Carolus V. eandem iis destinavit poenam, *daß sie sollen mit Siver von Leben zum tode gestrafft werden. d. const. criminal. d. c. III.* bonaq; eorum applicantur fisco, *d. l. 2. imò domus, in qua scelus hoc est attentatum, licet ad reum non pertineat, si tamen scienter ad crimen hoc committendum fuerit locata, fisco addicitur. d. const. crim. Carol. V. d. c.*

36. Qui Imperatori denegat tributum, crimen majestatis committit, quia in contemptum ejus hoc fecisse praesumitur, & in detractionem debitæ obedientiæ, in cujus recognitionem tributum solvitur. *Bart. in l. competit. C. de praescrip. 30. annor.* imò securitatem publicam impedit, qui tributum denegat. tributo enim stipendium Cæsar militibus solvit, quos ad securitatem conservandam. alit. Et hostem Imperii, nec non proditorem patriæ dixerim, qui tributumolvere recusat, quia propter publicam solvitur & colligitur utilitatem & necessitatem, ut nimirum Imperator, subditorum saluticonsulens, hostibus Imperii resistat, eosdemq; expellat, & imperium ab omni periculo & incurso nocivo immune & liberum reddat.

37. Nodosa hic incidit quaestio, an, qui occidit aliquem, cui securitas publica à principe est concessa, principis majestatem lædat? nos utiq; illam lædere asserimus; homicidium enim, hoc casu, cum particularis mandati principis violatione committi manifestum est. *Ang. in l. utimur. ff. de sepulch. violat. Bart. in l. 3. S. transfuga. ff. ad l. Cornel. de sicar. Luc. de Penn. in l. 1. vers. quod is. C. de navicul. lib. 10. Cast. consil. 33. vol. 1. & qui ejusmodi decreta violat, majestatem ipsam violasse dicitur. Nota tamen, si scienter contra saluum conductum fiat offensio, & quidem in Principis vel reipub. odium: Si verò ignoranter quis contra ejusmodi conductum peccaverit, vel ex singulari & privato odio aliquid fecerit, aliter erit dicendum. V. ib. 9.*

38. Non controversatur, quin dictâ punitur panâ *l. quicquid* qui hostes contra Imperatorem excitaverit, *l. 3. ff. ad leg. jul. majest.* vel milites, fortè propter stipendii prolongationem, vel aliam ob causam, rebellare jusserit, *per text. in l. 1. ibi: quive milites. ff. ad leg. jul.*

Q

Jul. maj. l. 2. & 3. ff. cod. Afflict. c. 1. §. bona committentium. n. 69. in tit. quæ sunt regal. in usibus feud. Card. in Clement. pastoral. in princ. n. 9. de re judic.

39. Clericus qui contra Imperatorem aliquid machinatur, tenetur poenâ læsæ majestatis crimine: Licet plurimi regerant, clericum nullum secularem habere superiorem, sed solum Ecclesiasticum, *c. as si Clerici. de jud. Anch. in c. quamvis. de pæn. in 6. Card. in c. vergentis. de haret. Barba. conf. 24. vol. 3. Boer. in tract. de sedis. vers. præsuppono etiam. n. 3. Socin. conf. 12. q. 4. volum. 1.* Quamvis enim Clericus singulari privilegio à jurisdictione secularium sit exemptus, non tamen interea definit esse provincialis sui principis superioris secularis, sub cujus felici præsidio, amotis hostium machinationibus, quietè vivit, & cui naturaliter seu originariè subest. *Ioan. And. in c. final. §. 1. de offic. deleg. in 6. Præpos. in c. in primis. §. de persona. 2. q. 1.* Si igitur Clericus delinquit contra Cæsarem, præviâ actuali degradatione, *in c. si quis laicus. 22. q. 5.* adducitur in locum judicij, & punitur ut alius secularis.

40. Transmittens dolosè ad hostes literas, eodem est reus crimine. *l. 1. ff. ad leg. Jul. majest. ibid. Barr. Capoll. consil. 17. n. 39. Laud. in tract. de crim. læsæ majest. q. 2. Afflict. c. 1. §. & bona committentium. n. 65. in tit. quæ sunt regal. in usib. feud.* Siquidem nihil aliud operatur, quàm ut Imperatoris exercitum, castrorumq; constitutionem hosti revelet, & consilio vel signo judaico, contra principem, ad consequendam victoriam hosti profic.

41. Non idem dicendum de recipiente ab hostibus literas, cum *l. 1. ff. ad leg. Jul. majest.* saltem de mittente ad hostes nuntios, literasve loquatur, nec autumo, extendi posse ad recipientem hostium literas: siquidem nihil inde potest argui, nisi receptæ literæ aliter demonstrarent, antea illum de conspiratione cum hoste tractasse. Satius tamen est, ut literas ab hoste receptas statim principi suo offerat & transmittat, ne retentis literis suspicionem sinistram incidat.

42. Non solum verò in hoc crimine actus ipse consideratur & punitur, sed etiam nuda voluntas, propter delicti abominationem, licet ad actum non deveniat, nihilq; operetur, dummodo tamen externo quopiam actu certog; indicio ista voluntas constiterit. *per text. in c. verum. 6. q. 1. l. quisquis in princ. ibi, eadem severitate, C. ad leg.*

leg. jul. maj. Nam verum manet, quod nemo cogitationis pœnam luat, l. cogitationis. ff. de pœn. quod & voluntas in mente retenta nihil agat. Bart. Soc. in l. eam quid. n. 46. ff. si cert. per. Aret. in l. Titia. §. item respondit. ff. de V. S. Quod si re adhuc integrâ pœnitens se ipsum & sceleris complices deferat, an pœna læsæ majestatis cesset, altioris est indaginis? Quod meritò negamus: Atq; ita in Parlamento Parisiensi decisum esse refert Bodinus lib. 4. de repub. c. 7. In Polonia cùm nobilis quidam Peckarsky in ipso templi aditu Sigismundo III. Poloniæ regi necem ipso actu inferre vellet; atq; alijs quidam inter pocula fortè effutiret, quod alia ratione necem perficere potuisset, supplicio capitali statim affectus fuit. Hisce tamen casibus, ex clementia & lenitate princeps majorem sibi gratiam & subditorum benevolentiam conciliabit, quàm juris rigore, si severius extrema legere malit; exemplo Magnæ Britanniæ regis Jacobi, Botere. comment. sui temporis, lib. 10. & moderni Sueciæ regis potentissimi Gustavi Adolphi.

43. Ardua hic adjungi potest quæstio, an sacerdos, qui in confessione audivit machinantem adversus principem, illud favore publicæ utilitatis revelare possit & debeat? Quod omninò nego: c. omnis, in fin. de pœnit. & remiss. imò ex confessione sciens licitè jurare poterit, se nescire: quia quod scit ex confessione, non scit ut homo sed ut Deus. arg. c. 2. de off. jud. ordin. c. dilectus de excess. prelat. Decian. d. tract. c. 34 n. 19. Gigas rubr. qui accusar. possunt. q. 20. n. 1. Contrarium exemplum refert Bodinus d. l. alij aliter distinguunt.

44. Unicè solius Imperatoris est, criminis læsæ majestatis judicem se confiteri; quemadmodùm enim olim sola Romanorum majestas de hoc crimine cognoscebat, ita jam, postquam lege regia Imperium omne, totaq; ac universa populi Romani potestas, in unum, scilicet Imperatorem, translata fuit, solus princeps, vel is, cui in specie hoc mandavit, de hoc crimine & cognoscere & judicare cœpit, ac sibi cognitionem hanc in specie reservavit, ut habetur in tit. quæ sunt regalia. c. 1. verb. & bona committentium. ubi Ifern. & Afflict. n. 18. Boer. in tract. de sedic. in 6. præsupp. n. 20. & 21. Gig. de crim. læsæ majest. sub tit. quis de crim. maj. cogn. n. 1. Quod adeò verum est, ut si alicui omnis fuerit concessa jurisdictio cum mero & mixto Imperio, non tamen censetur commissa cognitio hujus criminis, personam Imperatoris vel Imperii concernentis. Ad cujus imitationem o-

omnes respub. principes, vel reges, superiorem non recognoscentes in suo territorio, soli de hoc crimine iudicium ferre consueverunt. *Alex. conf. 13. n. 12. lib. 6.* limita tamen prædicta, si ejusmodi magistratus offenditur, ut privatus, ipse non iudicat, quia esset actor & iudex in eadem causa simul, sed tum Parlamento vel concilio hæc iudicanda relinquit; si verò ut publicus magistratus offenditur, prædicta procedunt, & ipse iudicabit. *Oldrad. conf. 17. vid. jason. in l. qui jurisdictioni. n. 3 ff. de jur. omn. jud.* Quod ante triennium in comitijs Regni generalibus contra Reum læsæ majestatis observatum fuit.

45. Poena criminis læsæ majestatis, perduellionis vel quasi pro varietate circumstantiarum, est vel gladius, vel exustio, vel dissectio in quatuor partes, vel deportatio, vel relegatio, vel arbitraria. Gladij namq; appellationem formaliter etiam in hoc crimine, juxta d. *l. quisquis* intelligo. Aliàs & secundum varios provinciarum & principum mores hujus criminis rei variis mortis afficiuntur speciebus. Horrendo olim supplicii genere usus fuit Tullus Hostilius rex contra Metium Suffetium, Albanorum dictatorem rebellem, quem duabus quadrigis, in diversum currentibus, affixum discerpi iussit. *Liv. lib. 1.* Hoc mortis genere hujusmodi criminis reos afficere hodiè Gallos ex Corasio testatur Gigas d. *t. sub tit. de pen. commit. crim. læs. majest. q. 1. n. 8. & sub titul. de prodit. q. 6. n. 5.* Turcæ alium observant modum, & palo reos infigunt. Quos secutus Bellisarius, in eodem mortis genere contra Vandalorum quendam ducem, in prodicione deprehensum, se excercuit acriter, quem in sublimi quodam loco, ut ab omnibus prospiceretur, palo infigi iussit *Procop. lib. 4. bell. Vandal.* Athenienses singulare quid contra hoc delictum excogitantes, pro pœna rebelles sibi ad triremes relegabant, abscisso tamen pollice, ne armis uti possent, ut ex *Æliano* refert *Cæli. Rodig. lect. antiq. lib. 15. §. 27.* Romanorum regum tempore, capite velato rei in furca suspensi cædebantur usq; ad mortem, *Liv. lib. 1.* Eodem modo illustrissimos Venetos rebelles suos adhuc tractare, testatur *Gig. d. t. lib. 2. tit. de pen. commit. crim. læs. majest. q. 1. n. 7.* Multi verò principes rebelles suos solâ infamiâ notantes, contenti fuerunt, quod gravius plerumq; est morte ipsâ, præsertim cum eorum insignia & nomina ignominiosè sunt deleta: *Far. de put. in tract. de Synd. in princ. col. 2.*

n. 9.

in § Bart. in l. 2. ff. de operib. publ. Laud. in tract. de crimin. l. 1. majest. q. 41. Afflict. c. 1. §. & bona committentium. n. 25. quæ sunt regalia. Iason in §. penales. n. 14. l. de act. & in l. si quis id quod. ff. de jur. omn. judic. Quocirca etiam à duello repelli possunt, si provocent aliquem, cum sint infames. Par. de put. in tract. de re milit. in tit. quand. provoc. ad pugn. ratione proditoris. in princ. Alciat. in tract. de duell. in tit. quæ exceptiones repellant provocantem. Hoc quoq; in hoc crimine singulare est, quod etiam defuncti accusentur, eorumq; memoria damnetur. l. final. ff. ad leg. jul. majest. d. l. quisquis C. ad leg. jul. majest. ædes eorum solo exaquentur. c. salicis. de pen. in 6.

46. Quamvis autem & Reorum læsæ majestatis bona fisco addicentur, d. l. quisquis. tamen Reus hujus criminis ipso quidem jure amittit dominium bonorum suorum, possessio verò secuta demum sententia per fiscum vindicatur. l. final. C. ad leg. jul. majest. l. 15. ff. qui & à quibus. manum. l. 22. in princ. de jur. fisco. ut alienationes factæ per talem Reum post perpetratum delictum etiam ante accusationem sint nullæ: l. 5. §. 4. l. final. in princ. C. ad leg. jul. majest. d. l. 15. adeò ut Reo vel principe defuncto, contra successores vel à successoribus ejus bona Rei confiscari possint. d. l. final. in princ. Quod tamen de crimine perduellionis tantum intellectum volumus.

47. Bona tamen feudalialia fisco non cedunt, quia, jure singulari ad dominum feudi revertuntur, nisi à principe, in quem crimen commissum, concessa sint. 2. feud. 24. §. deniq; & lib. 2. tit. 37. & lib. 1. tit. 14. §. si capitanei.

48. Poena, l. quisquis. C. ad leg. jul. majest. non solum Rei est contenta supplicio, sed & filiis, tam natis quàm nascituris, infamiae maculam inurit, iisdemq; omnem honoris claudit viam, & non solum à propinquarum hæreditate removet, sed etiam ab extraneorum successionem alienos esse jubet, nec ex bonis maternis legitimam capiunt, ne sc. quis ad hoc atrocissimum delictum tam leviter prolatur, sed in se, & in suos gravissimè hoc animadverti cogitet, atq; sic parentes charitas libero-

rum à nefando hoc scelere deterreat. Licet enim alias filius patris iniquitatem non ferre debeat, *Ezech. c. 17. l. filiam. ff. de senat. l. crimen. ff. de pœn. l. quotiens. ff. de noxal. sed unusquisq; in suo perire peccato, Levit. 24. & pœna suos tenere authores, l. sancimus. C. de pœn. pro delicti tamen qualitate pœnam posse aggravari, ita ut etiam delinquente Patrefamilias, tota sæpè familia radicitus possit extirpari, testatur *Achab. l. 2. Reg. c. 10.* quia in filiis radices criminis hæreditarii præsumuntur, ejusq; exempla metuntur.*

49. Quid autem si mater hoc crimen committat, an filii pœnis læsæ majestatis teneantur, inter partes hæret dissidentes? In odiosis negativa placet, si enim pater filiorum ex delicto uxoris non punitur, *arg. d. l. 5. §. 5. utiq; nec filii, qui in potestate patris non matris existunt, §. 10. Inst. de Adopt. nec una persona cum matre, prout cum patre, censentur, §. 4. inst. de inutilib. stipulat. Gig. in rubr. de pœn. quas fili. in un. quæst. 17. num. 12. & seqq.*

50. Quamvis autem rebellium filii nec hæreditates collateralium capere possint, & incapaces omnium successuum habeantur, anfractuosa tamen est quaestio, an fiscus in illis, vel proximiores ab intestato succedant? cùm ex alieno scelere filiis hæreditas auferatur, proximioribus excluso fisco in successione locum relinquimus, *d. l. quisquis §. 11. Peregrin. de jur. fisc. lib. 3. tit. 9. n. 1. Boff. in tit. de crim. læs. majest. n. 137. Decian. d. tract. lib. 7. c. 40. n. 26.*

51. De nepotibus quid dicendum? Aequalitatis & humanitatis ratione dico, eos ex avorum delicto non teneri: Nam & filiorum propria appellatione nepotes non continentur, maxime in odiosis & pœnali-
bus. l. 6. de testam. tut. Decian. d. lib. 7. c. 41. n. 7-

52. Quam

52. Quamvis autem filius ob delictum patris pænæ læsæ majestatis subjaceat, non tamen, si filius tale crimen committat, Pater easdem pænas sustinebit, ut odiosa restringantur, & benignior in iis fiat interpretatio. *l. penult. de pæn.*

53. Nec extenditur dispositio *d. l. quisquis* ad filias, sed mitior est circa eas sententia, propter sexus infirmitatem: siquidem Falcidiam retinent ex bonis matris, *§. ad filias. h. l.* nec ab extraneorum successione repelluntur, *d. §. ad filias* sed si ex bonis matris nihil habeant, dotari debent per fiscum ex substantia patris rebellis publicata. *Bald. in l. si patri. col. 3. c. de dot. promiss. Afflict. c. 1. §. præterea si vasallus. n. 80. in tit. que fuit prim. caus. benef. amittend.* ut mediocrem habeant vitæ alimoniam, *d. §. ad filias.* ne similes filiis, perpetuâ egestate fordeant, vitæq; sit illis supplicium, & mors solatium. *§. fin. d. l. quisquis. c. ad leg. jul. majest.*

54. Ad probandum læsæ majestatis crimen, testes admittuntur omnes, licet inhabiles, *Bart. in l. questionibus. ff. ad leg. jul. majest. Bald. in auth. si dicatur. in fin. c. de testib. Dec. conf. 410. n. 15.* imò infames etiam, *l. famosi. ibid. Bart. ff. d. t. & in l. questionibus. d. t. pupillus, Hip. conf. 1. n. 31. Dec. in l. femine. ff. de reg. jur. n. 16. & mulier, licet infamis, l. in questionib. d. l. sic frater contra fratrem* testificari potest in hoc crimine, *Gig. sub. tit. quomod. & per quos crim. læs. majest. probat. q. 3.* Judæus contra Christianum, *Gig. d. tit. q. 10.* minor testimonium perhibere admittitur, *Idem ibid. quest. n. &* quamvis in hoc crimine accusator accusatum Reum esse non probaverit, non tamen propterea Reus accusatus absolvitur, nisi innocentiam suam demonstret, *l. si quis. C. ad leg. jul.*

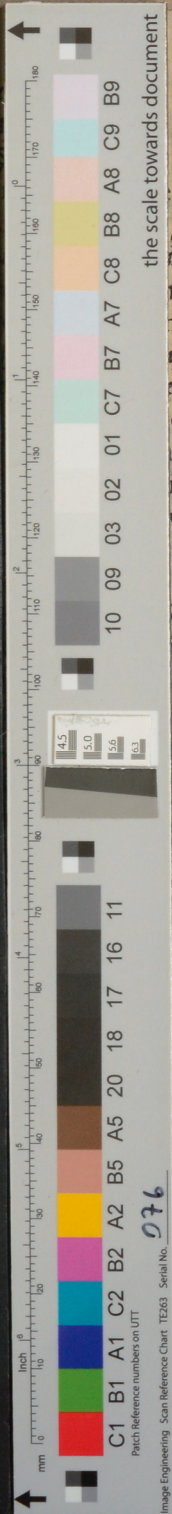
ma-

majest. Gig. d. 1. quest. 30. Deferens tamen & non probans, se tormentis subicere cogitur. d. l. si quis.

55. Unius etiam testis probatio Reum ad torturam protrahit., *Alb. in l. in questionibus. in fin. ff. ad leg. jul. majest. neq; ulli parcat personarum respectui, l. nullus, c. ad l. jul. majest. nec Doctores aut milites à tormentis se esse exceptos, omnibus suis probabunt privilegiis, l. si quemquam C. de Episc. & cler. l. decuriones. c. de quest. Pan. c. cum in contemplatione. col. 2. vers. 5. de V. S. nec ulla alia dignitas à tormentis excusat, per text. in l. 3. & 4. c. ad leg. jul. majest. quinimò Clericorum immunitas in sacris constitutum propter hoc delicti genus, à tortura immunem reddere nequit. card. c. cum in contemplatione. de reg. jur. Prepos. in c. presbyteri. il. 1. verb. in eadem gloss. 6. q. 1.*

56. Reo testimoniis convicto, statim processus est admittendus summarius, omni juris solemnitate remissa. *Bart. in l. ictus fustium. in princ. ff. de his, qui not. infam. Ang. de malef. in verb. etiam per viam. Idem in l. si vacantia. c. de bon. vacant. lib. 10. verb. venio ad secundum articulum. in princ.*

the scale towards document

operib. publ. Laud. in tract. de crimin. les. majest.
bona committentium. n. 25. quæ sunt regalia. la-
l. de act. & in l. si quis id quod. ff. de jur. omn. judic.
illo repelli possunt, si provocent aliquem, cum
put. in tract. de re milit. in tit. quand. provoc. ad
is. in princ. Alciat. in tract. de duell. in tit. quæ ex-
vocantem. Hoc quoq; in hoc crimine singulare
ncti accusentur, eorumq; memoria damnetur.
majest. d. l. quisquis C. ad leg. jul. majest. ædes eorum
elicis. de pæn. in 6.

em & Reorum læsæ majestatis bona fisco addi-
men Reus hujus criminis ipso quidem jure a-
norum suorum, possessio verò secuta demum
vindictatur. l. final. C. ad leg. jul. majest. l. 15. ff.
l. 22. in princ. de jur. fisco. ut alienationes factæ
perpetratum delictum etiam ante accusatio-
4. l. final. in princ. C. ad leg. jul. majest. d. l. 15.
ipe defuncto, contra successores vel a successo-
nificari possint. d. l. final. in princ. Quod tamen
nis tantum intellectum volumus.

gen feudalialia fisco non cedunt, quia
dominum feudi revertuntur, nisi à
n crimen commissum, concessa sint.
& lib. 2. tit. 37. & lib. 1. tit. 14. Si si ca-

quisquis. C. ad leg. jul. majest. non so-
ta supplicio, sed & filiis, tam natis
nfamiae maculam inurit, iisdemq; om-
dit viam, & non solum à propinquare
et, sed etiam ab extraneorum succes-
abet, nec ex bonis maternis legitimam
s ad hoc atrocissimum delictum tam
, sed in se, & in suos gravissimè hoc
et, atq; sic parentes charitas libero-

C 3

rum